

Доц. др Мирјана Стакић¹⁴

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

ЗНАЧАЈ РАНЕ ДЕТЕКЦИЈЕ ГОВОРНИХ ГРЕШАКА И ГОВОРНИХ ПОРЕМЕЋАЈА

Апстракт: У раду се бавимо испитивањем значаја ране детекције говорних грешака и говорних поремећаја и кроз креативне примере различитих типова говорних вежби показујемо како је могуће у наставној пракси извршити благовремено откривање говорних грешака и говорних поремећаја.

Већина говорних грешака и говорних поремећаја појављује се у раном детињству и могу се отклонити ако су на време детектовани. Васпитач има огромну улогу у откривању говорних грешака и поремећаја, па је неопходно да је стручно едукован да разликује говорне грешке развојне природе, које трају одређено време и лако се уочавају, од правих грешака, које је потребно исправљати плански осмишљеним радом путем говорних вежби, како не би прерасле у говорне поремећаје и мане.

Рана детекција говорних грешака омогућава васпитачу да благовремено открије говорне грешке код деце и стручним радом усмереним ка њиховом отклањању спречи да оне прерасту у говорне поремећаје.

Кључне речи: детекција, говорне грешке, говорни поремећаји, говорне вежбе

У модерним лингвистичким теоријама говор се дефинише као спонтана људска способност и моћ која је човеку природно дарована. Он представља делатност употребе вербалних знакова, индивидуално коришћење језичких средстава од стране појединца у свакодневној комуникацији, односно испољавање језичке способности човека. Амерички лингвиста Бернард Блок дефинише га као „дјелатност говорне особе, која се састоји у употребљавању језика или ма којег његова дијела у сврху узајамнога дјеловања с другим члановима говорне заједнице“ (Симеон, 1969: 435). Ранко Бугарски указује да је један језик у поседу целе заједнице која се њиме служи, док су појединачни говорни чиновници увек резултат активности појединачних припадника те заједнице (Бугарски, 1995:16).

¹⁴ stakicmz@ptt.rs

Детету је природно дарован говор и захваљујући тој урођеној способности оно већ у току прве године живота почиње да разуме одређена правила свог језика: разуме неколико речи и само зна да изговори неке од њих. Да је у питању врло индивидуалан и специфичан процес показује Дејвид Кристал, који анализирајући фонолошки развитак деце која су стара годину дана, каже следеће: „Нека једногодишња деца могу да препознају неколико десетина речи што укључује превелики опсег самогласника и сугласника, али њихова властита способност да те речи изговоре може бити ограничена на свега два или три сугласника и један самогласник“ (Кристал, 1988: 240).

Миланка Маљковић у *Методичком приручнику за развој говора деце предшколског узраста* наводи Табелу *Креативног центра* у којој су фонолошке могућности деце класификоване према годинама старости. Према наведеним подацима, дете већ на крају друге године употребљава од 200 до 250 речи, користи именице, глаголе и придеве и само конституише фразе од две речи, типа именица и глагол. Крајем треће године малишан користи 600 до 800 речи, разуме три предлога (*на, у, поред*), говори о себи у трећем лицу, иако користи и заменицу *ја*. Крајем четврте године реченица је потпуна и говор разумљив, дете описује радње на слици и разуме и користи од 1200 до 1500 речи. У петој години препричава кратке приче, препознаје нека слова азбуке, разуме значење предлога *иза* и *испред* и фонд речи које употребљава повећава се на 1800 до 2200. Већ у шестој и седмој години говори сасвим коректно и јасно, артикулише све гласове, разуме предлог у *средици*, само испољава интересовање за значење нових речи које чује и користи од 2500 до 3000 речи (према Маљковић 2005: 42/43).

Постоје извесна неслагања језичких стручњака о томе до ког узраста деца усвоје правилан изговор свих гласова, јер је усвајање правилног изговора гласова условљено не само индивидуалним карактеристикама детета, већ и условима језичке и социјалне средине у којој егзистира. Обично се најпре усвоји изговор једног гласа у иницијалном положају (на почетку речи), затим у медијалном положају (у средини речи), па тек онда у финалном положају (на крају речи). Изговор вокала се најраније усвоји и ту постоји најмање артикулационих грешака, јер уколико се грешке појаве, оне се брзо запазе (услед велике фреквенције вокала у говору), па је могуће радити на њиховом отклањању.

Радомир Матић је још 1986. године указивао на бројна истраживања различитих стручњака која су се бавила утврђивањем узрасних граница до којих се усваја правилан изговор појединих гласова, истраживања су давала различите резултате и у нашем, а још више у поређењима са другим језицима (Матић, 1986: 171). На исту проблематику упућује и Дејвид Кристал истичући да није могуће тачно предвидети редослед којим ће деца почети да користе нове гласове које усвајају. Нека деца имају своје омиљене гласове

које умећу у многе речи, без обзира на то да ли се оне ту налазе, док друга избегавају гласове, доследно испуштајући одређене сугласнике на крају речи. Наведени аутор указује и на бројне варијације у односу на то како се производе циљни гласови „једно дете реч *дрво* у року од неколико сати изговарало као [даво], [диво] и [дуво]. Друго једно дете произвело је десет различитих облика речи *pen* [перо] у цигло пола сата (Кристал, 1988: 240).

Васпитачу је веома важно да зна до ког узраста је погрешно изговарање неког гласа (у било ком положају у речи) нормална узрасна развојна појава, а када оно прелази или је већ прешло у говорни поремећај. Поред тога „потребно је познавати време толеранције за сазревање сваког појединачног гласа“ (Владисављевић, 1981: 91), да би према томе могли да закључимо да ли је реч у кашњењу у изговору одређеног гласа или гласова код деце. Матић предлаже да се направи индекс артикулације за целу узрасну групу, на основу показатеља артикулације гласова сваког детета, где би се као норма за одређивање узрасног доба правилног усвајања изговора сваког гласа, узимао изговор 75% од сто деце, а оних 25% иде у изнад или испод просека (Матић, 1986: 172).

Поремећаји артикулације гласова код деце спадају у најчешће говорне поремећаје. Иако су најбројнији, заузимају 68% од укупног броја говорних поремећаја, Слађана Миленковић указује да се на њих обраћа најмање пажње, иако разумљивост говора у многоне зависи од добре артикулације гласова (Миленковић, 2012: 37).

Најбројније говорне грешке у артикулацији гласова код деце су:

1. дисторзија (искривљен изговор гласова): рецимо, ресично француско *p* уместо стандардног, алвеоларног);
2. супституција (замена једног гласа другим): лади – ради, диво – дрво, лека – река...
3. омисија (испуштање гласова): ков – кров, бои – боли, беи – бежи...

Поред наведених артикулационих грешака, код деце предшколског узраста, као говорне артикулационе грешке које могу да прерасту у поремећаје и мане, јављају се и:

1. дислалија (тепање) и његове бројне врсте, од којих наводимо само неке:
  - 1.1. сигматизам (врскање): погрешан изговор или одсуство гласова: *с, з, ц, ш* и *ж*;
  - 1.2. парасигматизам (шушкање): замена гласова (*с, з, ц, ш* и *ж*) другим гласовима;
  - 1.3. ротацизам: недостајање гласа *p* или његово погрешно изговарање;
  - 1.4. тегузам – велики број гласова се замењује гласом *t* или *d*: тутавица – кукавица.

2. хаплоглогија (испуштање слогова): кошка – кокошка
3. метатеза (замена места слоговима): Бегорад – Београд
4. адиција (додавање гласова и слогова): кообданиште – обданиште, прекоголема – преголема;
5. артикулационо померање (умекшавање гласова): Ћ – Ћ, Ћ – Ч, Ц – Ч...

Поред поремећаја у артикулацији, као поремећаји говора код деце предшколског узраста могу се јавити и:¹⁵

1. Поремећаји фонације (гласности):
  - 1.1. десоронизација (обезвучење гласова): сат – сад, папа – баба...
  - 1.2. уњкање (говор кроз нос);
  - 1.3. пискавост;
  - 1.4. промуклост;
  - 1.5. шаптавост.
2. Поремећаји ритма
  - 2.1. муцање;
  - 2.2. зајецкивање;
  - 2.3. замуцкивање.
3. Поремећаји у употреби језика, који спадају у најтежи облик оштећена говора, када дете у улози говорника тешко исказује своје мисли и тешко схвата шта му други говоре.

С обзиром да су у дечјем говору најчешће заступљени поремећаји артикулације, они чине око две трећине свих говорних поремећаја, потребно је да васпитач прави разлику између артикулационих грешака које су развојне природе, тренутно погрешно изговореног гласа и артикулационих поремећаја. Уочљивост поремећаја у артикулацији зависи од степена оштећена гласа, односно од тога колико се и да ли се изговор гласа приближава говорној форми која важи за установљени глас, да ли је жељени глас замењен неким другим гласом или не може уопште да се изговори, па у говору долази до његовог испуштања.

Потребно је васпитач познаје и тенденције у мењању гласова код деце приликом њихове употребе (Кристал 1988: 240):

- Фрикативи се обично замењују оклузивима (јесам – јетам);
- Велари се замењују алвеоларним сугласницима (град – дад);
- Сугласници на крају речи се често испуштају (орак – оја);
- Ненаглашени слогови се често изостављају (бомбона – бона);

---

¹⁵ Смиљка Васић све говорне поремећаје дели на четири основне врсте: поремећаје артикулације, гласности, ритма и употребе језика (Васић, 1981).

- Код дужих речи, гласови у једном делу речи могу изменити изговор гласова у другим деловима речи (чоколада – када);
- Глас *Ј* има предност у употреби, у односу на гласове *Л* и *Р* (риба – јиба, воли- воји).

На грешке у артикулацији гласова које су тренутног и развојног карактера, не треба обраћати превелику пажњу, али уколико се понављају и дуго трају, оне наводе васпитача на сумњу да је реч о говорном поремећају. Говорни поремећаји, уколико су на време откривени, могу се отклонити, чак и релативно лако, уколико су стечени лошим навикама. У противном, они могу да пређу „у квалитативно виши ниво грешке“ (Лукић и Марковић:2008: 173), односно да постану говорна мана коју је знатно теже исправити.

У откривању говорних поремећаја важну улогу имају говорне вежбе, поред тога оне заузимају „централно место у раду на развоју говора деце“ (Матић, 1986: 163). Различите врсте говорних вежби, типа вежби слушања и дискриминације, као и вежби за артикулацију гласова омогућавају васпитачу да благовремено открије говорне грешке код деце и стручним радом усмереним ка њиховом отклањању спречи да оне прерасту у говорне поремећаје.

У вежбама слушања и дискриминације васпитач може изговарати различите речи и тражити од деце да изводе или показују оно што чују. Праћењем реакција деце у таквим вежбама запажа се да ли свако дете исправно или можда погрешно или са кашњењем показује оно што чују од свог говорног узора. Уколико дете покаже погрешну или неочекивану реакцију, потребно је испитати његов слух. Дакле, вежбе слушања и дискриминације омогућавају васпитачу да запази и уочи правилност слуха детета приликом испитивања стања његовог језика.

Уколико је слух детета нормалан, а вежба добро објашњена и дете разуме појмове које треба да покаже, потребно је испитати да ли оно правилно артикулише гласове или глас, односно да ли долази до његове дискриминације неким другим гласом.

Игре слушања и дискриминације омогућавају васпитачу да уочи степен правилности артикулације гласова у целој узрасној групи и на основу тога релативно лако закључи да ли појединци у њој касне у артикулацији или неправилно артикулишу одређене гласове. Уколико се уочи неправилна артикулација испитиваног гласа или групе гласова, васпитач посебно планира и изводи различите типове говорних игара у којима ће, у складу са узрастом детета, радити на исправљању уочених неправилности. Основно је правило да се вежба артикулација гласа у сва три положаја у речи и да се вежбају они гласови које деца, према свом узрасту већ треба правилно да изговарају, а то не чине, па тек онда и други гласови.

Радомир Матић о наведеној проблематици износи следеће мишљење:

„Ако је погрешан изговор некога гласа развојна нормална појава, онда не инсистирамо на правилности његова изговарања. Ако смо открили да је погрешан изговор некога гласа (у виду испуштања гласа, замене са другим гласом, мењање места гласа у речи, продужено и скраћено изговарање гласа и било које врсте оштећена изговора) већ прешао или прелази у неки поремећај или чак, и у говорну ману, онда приликом вежбања, уз помоћ логопеда, инсистирамо на правилности изговарања тог гласа, односно упућујемо такву децу на стручни логопедски рад са њима“ (Матић 1986: 176).

У играма слушања, дискриминације и артикулације гласова могу се користити парови речи у којима се налазе гласови чију тачну артикулацију и дискриминацију желимо да проверимо. Најчешће су то парови речи које садрже гласове који су по нечему слични (месту изговора, звучни и беззвучни парњаци, или су то гласови који тешки деци за артикулацију, односно приликом рада и вежбања са децом уочено је да греше у њиховом изговору или разликовању). Деци се приликом вежбања изговарају такве речи, а од њих се тражи да покажу (имитирају) шта оне означавају или да покажу на слике, односно унапред припремљене илустрације предмета које оне означавају.

На пример, да бисмо уочили да ли дете правилно слушно дискриминише гласове *Ж* и *Ш*, васпитач им може изговарати наизменично речи *ЖАРА* и *ШАРА*, у којима се фрикативни предњонепчани консонанти *Ж* и *Ш* налазе у иницијалној позицији у речи са захтевом да после изговора сваке од речи покажу на илустрацију на којој се налази њоме означени појам (илустрацију *жаре* – коприве или илустрацију – *шаре*). Такође се бирају речи у којима се дискриминисани гласови налазе у медијалном и финалном положају, типа *РАЖ* и *РАША*, *РУШИТИ* - *РУЖИТИ*, *МУШИЦА* – *РУЖИЦА*, *ДУША* – *ДУЖА*, *ШАПА* – *ЖАБА* ...

Васпитач може осмислити и игре опонашања, у којима ће малишани користити онометопеје на тај начин што ће изговарати гласове или групе гласова које ће васпитач дочаравати опонашањем већ познатих звукова и шумова из природе или непосредног окружења:

1. Куцање руком о сто или неки други дрвени предмет: куц – куц...
2. Пљескање рукама: пљес – пљес...
3. Пуштање воде да капље из славине у лавабо или слично: кап – кап...
4. Ходање кроз барицу (ако се вежба изводи напољу): шљам – шљап..
5. Испуштање неког предмета на под: пљас...
6. Звоњење звонцетом: дин – донг или слично.
7. Звечкање новчићима: звец – звец...
8. Цепане хартије: цеп – цеп...
9. Сркане неке течности: срк – срк...

10. Звиждање устима, пуцкетање прстима, листање страница књиге, одбијање лопте о под...

Коришћење ономотопеје у вежбама артикулације, слушања и дискриминације гласова може се извести и путем имитирања гласова птица и животиња, подражавањем звукова којима се терају или дозивају животиње, подражавањем природних звукова и шума. То су вежбе типа: □ Ко се јавља? □ Како се јавља? □ Шта се чује?

Примери:

1. Артикулација денталног безвучног консонанта *С* и палаталног, такође безвучног консонанта *Ш* може се вежбати фонолошком ономотопејском вежбом, следећег типа:

Како се терају коке (живина)?

ИШ

Како се тера маца?

ПИС

2. Артикулација лабијалног експлозивног консонанта *П* може се вежбати на следећи начин:

Како пада киша?

КАП – КАП

Како иде патка по барици?

ШЉАП – ШЉАП

Миланка Маљковић указује да децу можемо подстицати да на основу ономотопеје и извођења глагола, граде нове речи – имена за поједине животиње.

Она даје следеће примере:

Жаба, кре-кре, Крекетуша

Магарац, њи-а, њи-а, Њакало

Пиле, пију, пију, Пијукало (Маљковић, 2005: 129).

И одговарајуће говорне игре (као што су: пошалице, брзалице, бројалице, ређалице...) могу се користити у циљу артикулације гласова.

С обзиром на то да је већина наведених говорних вежби које служе за увежбавање правилне артикулације гласова а самим тим и за рану детекцију говорних грешака и говорних поремећаја, позната нашем васпитачком кадру, јер су биле предмет њиховог изучавања у току редовних студија, сматрамо

да је на васпитачима велика одговорност да покажу иновативност и креативност у раду, како извођење и реализација говорних вежби не би прешла у рутину. Свако устаљено и уобичајено понашање које се понавља може изазвати замор и досаду код деце, па је на васпитачима да изналази нове и креативне примере. Марина Јањић указује да фонетске вежбе које се морају дуго понављати и увежбавати, могу да буду мукотрпне и досадне. Наведена ауторка предлаже да се говорно градиво усваја кроз песме које имају квалитет ритмичности, доступне су визуализирању и изазивају осећање заједничке радости у групи малишана. Оне се могу користити и „у фазама аутоматизације и диференцијације правилног изговора гласова (један глас који се теже артикулише понавља се у различитим речима и диференцира се у односу на свој супститут)“, на тај начин „песмом и игром у групи деце, ова фаза постаје забавна и омиљена, а резултат је сливени, правилни ритам, нагласак и интонација“ (Јањић 2012: 310/311).

Да бисмо уочили да ли деца правилно слушно дискриминишу и артикулишу фрикативне предњонепчане консонанте *Ж* и *Ш*, васпитач их може, уместо изговарања парова речи у којима се налазе наведени сугласници у различитим позицијама,¹⁶ научити песмицу у којој се наведени гласови понављају у различитим речима и диференцирају у односу на свој супститут. Садржај песмице која се учи треба да буде близак деци и занимљив, обојен шалом, хумором и радошћу, да би је дете научило без напора, спонтано, уживајући у понављању стихова.

Пример песме која је погодна за вежбање у артикулацији гласова *Ж* и *Ш* је *Жута јесен*.

Жута јесен

*Жуто грозђе, тиква жута,
Жут кукуруз покрај пута.
Жута јабука и крушка,
Жуто лишће које шушка.
Жута дуња што мирише,
Сунце што не греје више.
Ето тако мисли Јасна,
Дошла нам је јесен касна.*

Песма *Ловац Јоца* Драгана Лукића својом ведром, шаљивом и деци занимљивом садржином због присуства нонсенса и ономотопеје у својој значењској структури, пружа одличан пример ауторског поетског текста, који се може користити за увежбавање правилне артикулације гласова.

¹⁶ Говорне вежбе овог типа већ су претходно описане у раду.

Драган Лукић
Ловац Јоца

Бам!
Бам!
Бам!

Убих лава сам!

Так!
Так!
Так!

Убих тигра чак!

Трас!
Трас!
Трас!

Неста морски пас!

Шкљоца!
Шкљоца!
Шкљоца!
Ја сам ловац Јоца!

Осим кроз певање и слушање народних и ауторских дечјих песама, игре слушања и дискриминације гласова могу се креативно осмислити и путем казивања деци садржаја народне, ауторске или у ту сврху измишљене и приређене приче у којој су речи засићене примерима гласова чију правилну артикулацију желимо да утврдимо.

Рецимо, уколико желимо да утврдимо да ли деца правилно артикулишу предњонепчане консонанте *Ђ*, *Ћ* и *Ч* и *Џ*, односно да ли дискриминишу њихову звучност и беззвучност, васпитач може осмислити причу у којој ће наведени гласови доминирати у речима.

Пример приче:

Рећи ћу свима ову чудну причу, ове чудне речи, да је мали ђак отишао да купи велики џак. Кући су му рекли да учи и да ђаку не треба џак. Мали ђак је отишао да купи велики џак и на причу бисмо ставили тачку да није успут срео мачку. Мачка или мачак чукао је иза ћошка као да чека нашег ђака, па

су заједно отрчали да купе велики џак пре мрака. Отрчали су на крај града чак да виде да ли чича Мића продаје велики џак. Чича Мића продаје ћуране, чичак траке, џемпере, чарапе, чак и чварке, али у дућану нема ни трага да се пронађе ни џ од џака. Утучен је ђак, утучен и мачак, што су отишли тамо чак, чак, а чича Мића нема џак. И на причу сада стављамо тачку, јер је ђак уместо џака стекао пријатеља мачка или мачку.¹⁷

Поред осмишљавања приче, потребно је да васпитач за наведену вежбу припреми и картоне са илустрацијама које прате жељени текст. У наведеном примеру то би били картони са илустрацијама: џака, дечака (ђак), мачке, старијег човека (чича Мића), куће, тачке, ћурана, чичак траке, џемпера, чарапа и чварака.

Од детета узраста до четири године може се тражити да након казивања приче од стране васпитача:

1. Покажу жељену илустрацију након извођења речи којом се означени појам или лице вербализује.
2. Сами именују означене предмете или лица на илустрацији.
3. Повежу илустрације и испричају причу о њима, по угледу на васпитача.

Од детета се може тражити да причу, након њеног казивања од стране васпитача, и само преприча, уколико то допуштају његове интелектуално-сазнајне могућности и узраст.

Могуће је приступити и драматизацији приређене приче, у којој би деца била у улози малих глумаца. Улоге се могу поделити на следећи начин:

- приповедач,
- мали ђак,
- отац или мајка (противе се куповини џака),
- мачка или мачак
- продавац Мића

Сваки мали глумац би у току извођења своје улоге имао више пута да понови речи у којима је френквенција дискриминисаних гласова учестала, што омогућава деци да уз усмерену дечју игру позоришта и глумаца истовремено развијају језичко осећање, вежбају изговор гласова и на тај

---

¹⁷ Наведена прича је творевина аутора овог рада, настала за потребе текста. Од креативности и маштовитости васпитача умногоме зависи како квалитет тако и интересантност приређених текстова који се користе у сврху вежбања са децом. Без обзира на њихов утилитарни карактер, не сме се занемарити ни естетски аспект текста који се деци презентује.

начин коригују евентуалне неправилности у артикулацији. Такође, учећи кроз драматизацију текста деца уживају, играју се и забављају развијајући истовремено креативност, машту и уметничке потенцијале своје личности.

Можемо закључити да се већина говорних грешака и говорних поремећаја појављује у раном детињству и да се велики број њих може отклонити ако су на време детектовани. Васпитач има огромну улогу у откривању говорних грешака и поремећаја, које се јављају негде између друге и пете године живота, па је неопходно да је стручно едукован да разликује говорне грешке развојне природе, које трају одређено време и лако се уочавају, од правих грешака, које је потребно исправљати плански осмишљеним радом путем говорних вежби, како не би прерасле у говорне поремећаје и мане. При томе он мора да буде свестан одговорности свог положаја, односно не сме доћи ни до прецењивања ни до потцењивања његове улоге у корекцији и отклањању говорних грешака и говорних поремећаја. Постоје говорне грешке и говорни поремећаји који се могу отклонити стручним континуираним добро организованим говорним вежбама, али постоје и такви поремећаји и мане чији узроци (органске или психичке природе) и степен сложености изискују неопходну помоћ стручњака различитих профила, лекара, психолога, логопеда... То никако не умањује улогу васпитача и у таквим случајевима, већ га само наводи да са стручним лицима сарађује како би се говорни поремећаји отклонили или ублажили у интересу детета.

Литература

- Бугарски, Р. (1995): *Увод у општу лингвистику*. Треће прерађено издање. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Васић, С. (1981): *Говор вашег детета*. Друго издање. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Владисављевић, С. (1981): *Поремећаји изговора*. Београд.
- Јањић, М. (2012): „Говорне игре у функцији развоја говора“. *Методичка пракса*, број 3, стр. 309–314.
- Кристал, Д. (1988): *Кембричка енциклопедија језика*. Београд: Нолит.
- Лукић, Ж., Марковић, М. (2008): *Патологија говора*. У Радуновић Столић Даница и Ђуричковић Милутин: *Култура говора*. Алексинац/ Краљево: Висока школа за васпитаче струковних студија/Libro Company, стр. 170–174.
- Маљковић, М. (2005): *Методички приручник за развој говора деце предшколског узраста*. Кикинда: Савез педагошких друштава Војводине.
- Матић, Р. (1986): *Методика развоја говора деце до поласка у школу*. Друго допуњено издање. Београд: Нова просвета.
- Миленковић, С. (2012): *Методика развоја говора*. Сремска Митровица: Висока школа струковних студија за образовање васпитача.

Симеон, Р. (1969): *Енциклопедијски рјечник лингвистичких назива, III*. Загреб.

Шипка, М. (2011): *Култура говора*. Пето издање. Нови Сад: Прометеј.

Mirjana Stakic, Ph.D.

Teacher Training Faculty in Prizren – Leposavic

IMPORTANCE OF AN EARLY DETECTION OF SPEECH ERRORS AND SPEECH DEFECTS

***Summary:** This paper deals with investigation of an early detection of speech errors and speech defects and presentation of possibilities of an early noticing of them in teaching practice through creative examples of different types of speech drills.*

The majority of speech errors and speech defects is shown in early childhood and be dealt with if detected on time. Pre-school teacher has enormous role in detecting speech errors and defects, therefore it is necessary for him/her to be professionally educated in order to detect errors of developing nature, which last for a certain period of time and are easily differentiated from real errors, that should be corrected in a planned way by speech drills so that they would not become speech defects.

An early detection of speech defects enables the pre-school teacher to detect speech defects in children on time, and makes it possible for him to through the use of professional work prevents them to become speech defects.

Key words: detection, speech errors, speech defects, speech drills.